

Aan: Accountmanager Jeugdhulpregio
 Betreft: Cosis KDC dagbehandeling ten tijde van Corona
 Datum: 20-4-2020

Aanleiding

Cosis biedt dagbehandeling aan kinderen van 0 tot 18 jaar op 10 Kinderdagcentra (KDC) in Drenthe en Groningen. Afhankelijk van hun leeftijd en mogelijkheden bezoeken kinderen 4 tot 10 dagdelen per week het KDC. Het KDC is er voor kinderen die nog niet naar school kunnen of voor wie school geen optie is vanwege hun ernstige beperking of kwetsbaarheid. Het KDC is gericht op de ontwikkeling, welbevinden en veiligheid van kinderen. Voor jonge kinderen staat ontwikkeling voorop. Voor kwetsbare en ernstig beperkte kinderen gaat het naast ontwikkelen vooral ook om veiligheid en welbevinden. Het dagprogramma op een KDC is een aaneenschakeling van doel- en resultaatgerichte activiteiten, opgezet en uitgevoerd door pedagogisch medewerkers (PM) en behandelaren (gedragswetenschapper/hoofdbehandelaar, teamarts, logopedist, fysiotherapeut, speltherapeut, muziektherapeut). PM en behandelaren werken samen met ouders in een Multidisciplinair team (MDO).

KDC's zijn gericht op het werken met het individuele kind in kleine groepjes. Er wordt in en middels direct contact met de kinderen geoefend. De vaste structuur en continue herhaling van kleine oefenstapjes in direct contact, maken dat deze kinderen leren. Tijdens deze periode met Corona maatregelen staan wij voor een enorme uitdaging. Alleen de kinderen uit kwetsbare gezinnen en van een ouder met een vitaal beroep kunnen nu naar het KDC komen (20-35%). De andere kinderen zijn thuis. Hoe zorgen wij er samen met ouders voor, dat de kinderen thuis een goede periode doormaken, veilig zijn en in ontwikkeling blijven? In deze memo geven wij inzicht hoe wij dat - al lerend en ontwikkelend - samen met ouders vorm geven.

Werkwijze KDC dagbehandeling op afstand en toch dichtbij

- Dagelijks contact via (beeld)bellen of huisbezoek op afstand
- Met alle ouders is (2-)dagelijks contact via (beeld)bellen. Beeldbellen heeft de voorkeur op regulier bellen, omdat via beeldbellen meer informatie beschikbaar is over de situatie van het kind en het gezin. De persoonlijk begeleider bespreekt met ouders de volgende onderwerpen:
- Fysieke gezondheid kind
 - Mentale gezondheid kind
 - Veranderingen in het gedrag van het kind
 - Ontwikkeling van het kind
 - Inzet van ondersteunende communicatie
 - Hanteren van een dagstructuur en structuur in activiteiten
 - Aanbod van activiteiten: variatie en ontwikkelingsgericht
 - Doorzetten van de behandeling: aan welke doelen kunnen we blijven werken
 - Fysieke gezondheid ouders
 - Mentale gezondheid ouders
 - Belasting ouders en vangnet
 - Fysieke en mentale gezondheid van de rest van het gezin

Bij al deze onderwerpen wordt bekeken hoe wij hierin kunnen ondersteunen en hoe deze ondersteuning nu verloopt en bevalt. Dit levert maatwerkoplossingen per kind / gezin.

- Wekelijks MDO
- De persoonlijk begeleider organiseert wekelijks een multidisciplinair overleg met gedragswetenschapper, betrokken behandelaren en waar mogelijk ouders. In het MDO worden de volgende punten besproken:

- De veiligheid van het kind: Wanneer er veiligheidsvraagstukken zijn, wordt hiervan een inschatting gemaakt door middel van de werkwijze in de bijlage.
 - De ontwikkeling van het kind en doelenrealisatie.
 - Er wordt een plan voor de voorliggende week opgesteld en dit wordt uitgewerkt in een dag- en weekprogramma voor het kind.
- **Dag- en weekprogramma voor ieder kind**
 - Ieder kind heeft een individueel dag- en weekprogramma. Dit wordt uitgewerkt door de persoonlijk begeleider, ondersteund door gedragswetenschappers en behandelaren. Dit is maatwerk per kind/gezin.
 - Het programma biedt structuur aan de dag en helpt het gezin door de dag heen. In de dagstructuur zit veel input van de logopedist, zodat ouders via picto's, gebarentaal of verwijzers de dag overzichtelijk en voorspelbaar kunnen maken voor hun kind. Net als op het KDC is de methodiek Totale communicatie leidend.
 - Het programma wordt afgestemd op de doelen uit het Zorgplan van het kind en hierop wordt gerapporteerd.
 - Het programma kent een aantal werkvormen:
 - *Werkpakket voor thuis*
Ieder kind krijgt wekelijks een pakket met materiaal waar ouders met het kind aan kunnen werken. Dit is afgestemd op de doelen van het kind en volgens de methodiek waar op het KDC mee gewerkt wordt, bijvoorbeeld Portage, Vlaskamp en LACS.
 - *Video's op maat*
De persoonlijk begeleiders en behandelaren maken video's op maat voor een kind of kleine groepjes kinderen. Oefeningen worden bijvoorbeeld voorgedaan door de fysiotherapeut of logopedist. Via video's die ouders terugsturen of via beeldbellen wordt hierop gereageerd, feedback, uitleg of instructie gegeven. We zien dat ouders dit goed oppakken, ze stellen vragen en geven aan waar ze tegen aan lopen of waar ze hulp nodig hebben.
 - *Livestreams*
Op vaste momenten van de dag zijn er livestreams waarin PM's groepsmomenten van het KDC "nadoen". PM's nemen het groepje kinderen waar ze op het KDC mee werken, mee in groepsonderdelen van de dag, Voorbeelden hiervan zijn:
 - De dagstart
 - Voorlezen
 - Bewegen in Muziek
 - PECS
 - Söderberg
 - "Het rode koffertje"
 - Ervaar het maar
- Ouders doen hier actief of passief aan mee.
- *Nieuwsbrieven*
Behandelaren maken iedere week een nieuwsbrief met ideeën voor activiteiten thuis vanuit hun vakgebied. Dit kan ingezet worden naast de op maat gemaakte werkpakketten.
 - *YouTube kanaal*
Op YouTube kanalen delen PM en behandelaren allerlei materiaal voor doelgericht werken, maar ook om kinderen een stuk ontspanning aan te bieden. Ouders kunnen inloggen op deze kanalen. Voorbeelden hiervan zijn:
 - De muziktherapeut maakt opnames van muziek en muzieklessen.
 - De fysiotherapeut maakt opnames van kinder yoga.
 - De speltherapeut maakt opnames van Sherborne en spelvormen.
 - De logopedist maakt opnames van het oefenen met gebarentaal.
 - *Beeldbellen*
Voor al deze middelen en werkvormen geldt dat persoonlijk begeleiders en behandelaren hierover contact hebben met ouders via (beeld)bellen. Ouders worden ondersteund waar ze belemmeringen tegenkomen en weer verder geholpen.

- Uitleen hulpmiddelen, ontwikkel- en spelmateriaal

De speltherapeut kijkt bij ieder kind mee in de behoefte aan spel en spelmateriaal. Het spelmateriaal wordt uitgeleend aan ouders. De fysiotherapeut ondersteunt ouders wanneer er hulpmiddelen in de thuissituatie gemist worden bij de activiteiten van het dagelijks leven en behandeling. Ook wordt materiaal uitgeleend of aangevraagd. Voor het juiste gebruik van de materialen worden ook weer instructies / filmpjes verstrekt zoals hiervoor beschreven.

- Ambulante ondersteuning en behandeling in de thuissituatie

Kwetsbare kinderen die niet naar het KDC kunnen komen en waarvan de ouders de zorg niet alleen kunnen dragen, krijgen ambulante dagbehandeling thuis. Ook bij kinderen waar de behandeling niet op afstand kan worden geboden, wordt de behandeling thuis voorgezet en komt de behandelaar in het gezin.

- KDC-kinderen die wonen in een Gezinshuis of Verblijfslocatie

De kinderen die in Gezinshuizen en Verblijfslocaties wonen, krijgen nagenoeg hetzelfde dagprogramma aangeboden als op het KDC. PM's van het KDC bieden overdag dagbehandeling in de Gezinshuizen en Verblijfslocaties. Het team van behandelaren is betrokken zoals dat ook het geval is voor kinderen die thuis zijn. Waar nodig zijn behandelaren binnen Gezinshuizen en Verblijfslocaties aanwezig.

- Dossiervoering

In het ECD is vastgelegd welke vorm van alternatieve dagbehandeling voor een kind wordt ingezet. Over alle contactmomenten en signalen van ouders, PM en behandelaren wordt gerapporteerd in het ECD. In deze situatie waarin we kinderen minder zien en waarin de draagkracht van ouders kan afnemen, is er extra alertheid op de veiligheid in het gezin. Dit kan ertoe leiden dat een kind alsnog fysiek op de dagbehandeling komt.

- Bereikbaarheid

De persoonlijk begeleiders zijn telefonisch bereikbaar voor ouders, voor vragen of wanneer de spanning oploopt. Deze bereikbaarheid is er ook buiten de afgesproken contactmomenten. Persoonlijk begeleiders schalen op naar de betrokken gedragswetenschapper als er zorgen zijn over het kind/gezin.

Links ter illustratie:

Interview AD.nl met KDC/EC Winschoten: <https://youtu.be/UHllsglyOs8>

YouTube muziekkanaal: https://www.youtube.com/channel/UCDrc0kgRL7zUN_b6OKA0Xw/videos

Website KDC/EC met materiaal voor ouders: <https://dekleinebeer3.yurils.net/nl/page/1100930>

Bijlage:**Inschatten van veiligheid op afstand door beeldbellen**

De vragenlijst is algemeen en samengesteld aan de hand van een aantal taxatielijsten omtrent veiligheid. Elk gezin kent zijn eigen (specifieke) krachten en problematieken. Als coach/begeleider is het goed om daar kennis van te hebben en op door te vragen. Zie dit document als een inspiratiebron, waar je ideeën voor vraagstellingen op kan doen. Beeldbellen geeft meer zicht op de situatie doordat je ouders, kinderen en de situatie kan zien. Non-verbale reacties geven meer informatie dan verbale reacties.

Stressoren: In vrijwel alle gezinnen is in deze periode meer spanning. Naast de angst die meer of minder op de voorgrond staat, verloopt alles net even wat anders. Kinderen die overdag het EC of speciaal onderwijs bezoeken hebben grotere ondersteuningsvraag/ opvoeding verloopt complexer. Momenteel zijn er –doordat de kinderen thuis zijn- minder mogelijkheden om te ontspannen, en kan er minder beroep op professioneel (en privé) netwerk worden gedaan. Deze factoren vergroten het risico op spanning in de thuissituatie. Om daar tijdig op in te kunnen spelen stellen we deze vragen. Ook voor begeleiders is het nieuw en spannend om op deze andere manier contact te onderhouden, wanneer je het even niet meer weet kun je dit aangeven en op een later moment terugbellen!

Basishouding: Met name bij zorg mijdende ouders is het van belang een gesprek te beginnen door eerst over algemene onderwerpen te praten en vervolgens over de invloed van deze corona periode in het algemeen. In de gesprekken is het van belang om het gesprek te voeren vanuit de gedachte van betrokkenheid en samenwerking. Juist dit gevoel samen te werken aan hetzelfde doel (optimale zorg voor het kind), maakt dat ouders zich meer open durven opstellen. Je bereikt als begeleider het meest wanneer je ouders zover krijgt dat ze meer vertellen. Stel je nieuwsgierig en begripvol op, zo min mogelijk oordelend. Probeer ook iets luchtigs erin te brengen, zoals: wat was het allerleukste moment van de dag, wat ging er goed en hoe is jou dat gelukt? Bij dingen die goed gaan: adviseer daar meer van te doen! Aan het eind van het gesprek kun je teruggeven wat ouders goed doen, hoe klein ook, teruggeven als compliment. En hoe ziet jullie dag er verder uit, concreet naar de volgende stap.

Kind

- Hoe gaat het met kind zowel fysiek als mentaal? Waaraan merk je dat
- Wat voor gedrag laat het kind zien? Wat valt op..
- Wat gaat er goed voor het kind? Wat maakt dat deze situaties goed gaan.. (en wat nog meer..) Hoe lukt dat het kind (en jullie)?
- Als je kind mij kon vertellen wat er (minder) goed gaat; wat zou hij/zij dan vertellen?

Ouders

- Hoe gaat het met ouder(s) zowel fysiek als mentaal? Waaraan kan je kind dit merken?
- Zijn er situaties extra zwaar? Hoe uit zich dit? Wat doet dit met ouders?
- Zijn er situaties die heel erg meevallen? Waar merk je dat aan? Hoe is dit voor ouders?
- Hoe creëren ouders moment voor zichzelf om 'bij te tanken'? Hoe is dit eventueel te organiseren?
- Is er altijd een (vaste) volwassene aanwezig die (emotioneel) beschikbaar is voor het kind?
- Is er vanuit ouders toezicht op activiteiten van het kind (passend bij de leeftijd)?

Omgeving

- Hoe is de interactie tussen ouder en kind/ kinderen onderling?
- Wat gaat hierin goed, wat maakt dat dit goed gaat? (en wat nog meer...)
- Wat is daarin moeilijk? Wie of wat kan daarin helpend zijn?
- Hoe ziet de dagstructuur eruit? (hoe wordt regelmaat en voorspelbaarheid bevorderd?)
 - Voor jonge kinderen; voeding, slaapjes, verzorging etc.
 - Voor kinderen basisschool: ochtendritueel, schoolwerk, contact met leeftijdsgenootjes, lunch, avondritueel.

- Voor kinderen middelbare school: ochtendritueel, schoolwerk, contact met leeftijdsgenootjes/vrije tijd, lunch, avondritueel.

- Wat voor activiteiten worden er door de kinderen gedaan/ door ouders ondernomen? Hoe, waar en met wie?
- Hoe lukt het aandacht te hebben voor hygiëne? Hoe lukt het ouders om het huishouden op orde te houden?

Netwerk

- Kan er gebruik gemaakt worden van het netwerk?
- Zo ja, wie, hoe en wanneer?
- Kan er gebruik gemaakt worden van kinderopvang/verblijf op school?

Twijfels over veiligheid?

- Spreek je twijfels uit/ leg je zorgen uit
- Vraag aan ouders of ze het zelf veilig vinden thuis

Bij bovenstaande vragen kan altijd verder doorgevraagd worden. Als de antwoorden zorgelijke signalen oproepen, kan schaalvraag worden ingezet om meer verduidelijking te krijgen. Zie voorbeeld hieronder. Neem in die gevallen altijd contact op met de betrokken gedragswetenschapper.

Gebruik Veiligheidsthermometer tijdens afstemming.

1. De begeleider/coach vraagt door op de onveiligheid om beeld helder te krijgen
 - "U zegt.... Kunt u vertellen hoe dit er precies uitziet?"
 - "Wat merken de kinderen, als u....?"
 - "Als ik de kinderen zou vragen hoe zij het thuis vinden, wat zouden zij zeggen?"
2. De begeleider/coach vraagt hoe de ouder de situatie thuis zou beoordelen
 - "Waar op de thermometer van 0-10 zit u momenteel?"
 - "Wat maakt dat u nu op een ... zit? "
 - "Wat heeft u gedaan om op een te komen?"
 - "Wat is het eerste kleine stapje op in het groene gedeelte te komen op de thermometer?"
 - "Hoe zouden de kinderen merken dat u een stapje verder bent?"